

หลวงปู่ไข่ วัดเชิงเลน

ประวัติ หลวงปู่ไข่ อินทสโร วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร (วัดเชิงเลน)

อินทสโรภิกขุ (ไข่) หรือที่รู้จักกันดีในหมู่นักสะสมพระเครื่องว่า หลวงปู่ไข่ วัดเชิงเลน เป็นชาวแปดริ้ว บ้านเกิดอยู่บริเวณ ประตุน้ำท่าไข่ อำเภอมะนัง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปัจจุบัน หลวงปู่เกิดเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๐๒ (ในสมัยรัชกาลที่ ๔) ตรงกับขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๗ ปีมะแม เป็นบุตรของ นายกล่อม นางบัว จันทรสัมฤทธิ์ มีพี่น้องที่คนไม่ปรากฏ

หลวงปู่ไข่ อินทโร

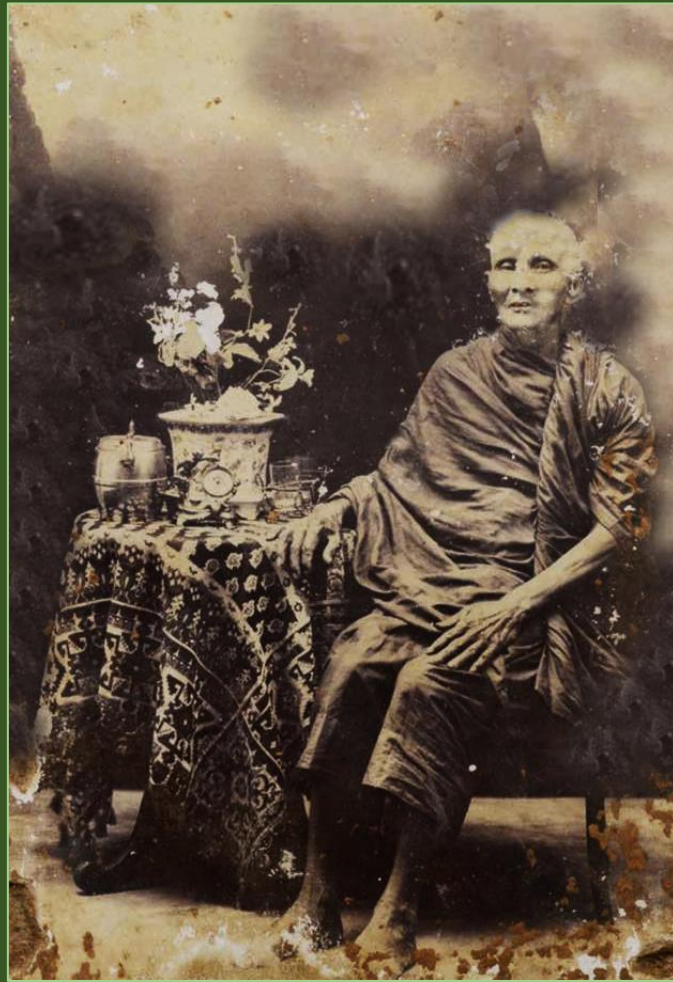
ขณะที่ท่าน อายุ ๖ ขวบ (ประมาณ พ.ศ. ๒๔๐๘) บิดาได้นำไปฝากเป็นศิษย์หลวงพ่อบาน วัดโสธร คือวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทราในปัจจุบัน เพื่อให้เรียนหนังสือ ต่อมาจึงได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อได้บรรพชาแล้วก็ได้หัดเทศน์มหาชาติและเทศน์ประชัน กล่าวกันว่าหลวงปู่ไข่มีความสามารถในการเทศน์มหาชาติกัณฑ์กุมาร และกัณฑ์มัทรี ได้ไพเราะกังวานจับใจผู้ฟังยิ่งนัก แม้ภายหลังเมื่อชราแล้ว ศิษย์ผู้อยู่ใกล้ชิดก็มักจะได้ยินหลวงปู่ทบทวนการเทศน์มหาชาติ ทั้ง ๒ กัณฑ์ ในตอนกลางคืนอยู่เสมอ ๆ

ครั้นเมื่อหลวงพ่อบาน วัดโสธร มรณภาพแล้ว หลวงปู่ไข่ได้ไปอยู่กับพระอาจารย์จวง วัดน้อย ซึ่งปัจจุบันอยู่ในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จนกระทั่งพระอาจารย์จวงมรณภาพ ขณะนั้นหลวงปู่ไข่มีอายุได้ ๑๕ ปี (ประมาณ พ.ศ. ๒๔๑๗)

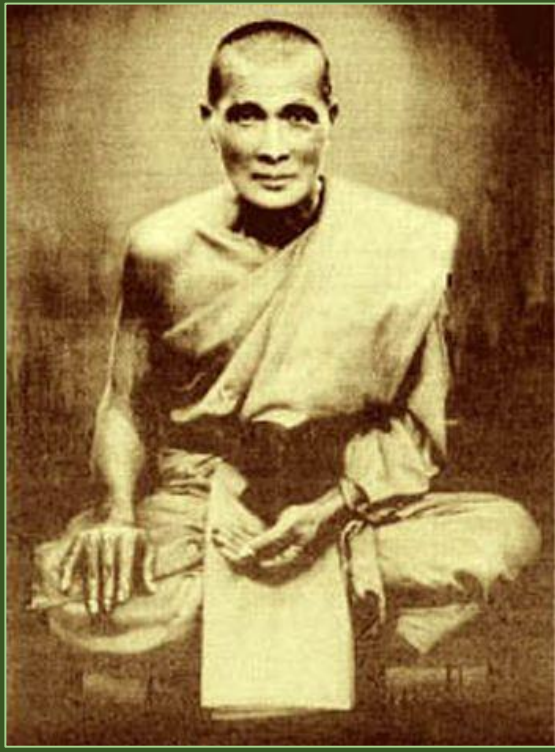
ตามประวัติกล่าวว่าหลวงปู่ไข่ ได้เดินทางมากรุงเทพฯ ไปอยู่กับพระอาจารย์รูปหนึ่ง (ไม่ปรากฏนาม) ที่วัดหงส์รัตนาราม อำเภอบางกอกใหญ่ ฝั่งธนบุรี เพื่อเรียนพระปริยัติธรรม อีก ๓ ปีต่อมา (ประมาณ พ.ศ. ๒๔๒๐) หลวงปู่ไข่ได้เดินทางไปอยู่กับพระอาจารย์เอี่ยม เถวโร* วัดลาดดำน (วัดปากลาด) ซึ่งอยู่ที่แม่กลอง จังหวัดสมุทรสาคร และได้เล่าเรียนปริยัติ

เป็นพระเกจิอาจารย์ยุคเก่าอีกรูปหนึ่งของจังหวัดสมุทรสงคราม รุ่งราวคราวเดียวกับหลวงปู่ ปาน วัดบางคนทีนอก หลวงพ่อตาต วัดบางวันทอง วัดลาดด่านได้รับพระราชทาน วิสุคามสีมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๔ และได้นิมนต์หลวงปู่เอี่ยมมาครองวัดเพื่อเป็นเจ้าอาวาสรูป แรกของวัด ท่านมีความศักดิ์สิทธิ์ในวิชาอาคม นอกจากนี้หลวงปู่เอี่ยม ท่านยังเป็นพระ อาจารย์ของพระเกจิอาจารย์สายแม่กลองอีกหลายรูป อาทิเช่น หลวงพ่อคง วัดบางกะพ้อม ซึ่งมาเรียนวิชาทำตะกรุดมหาระงับจากท่าน และ หลวงพ่อบ้าย วัดช่องลม เป็นต้น

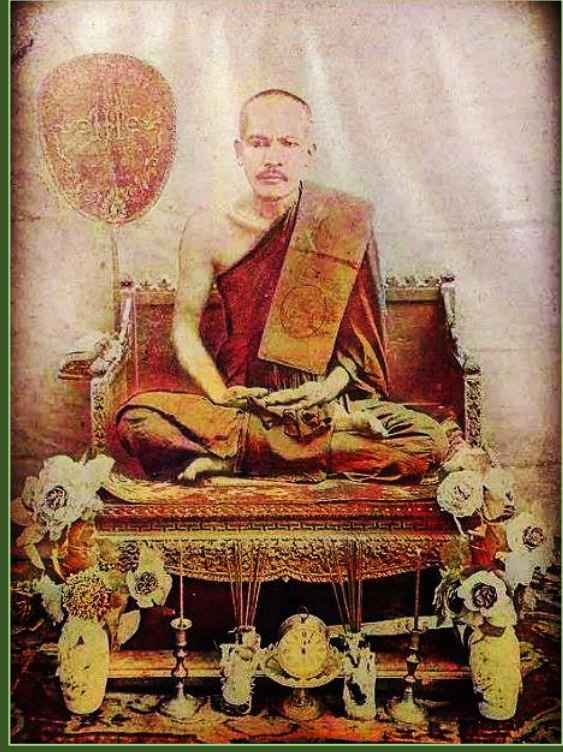

พระอาจารย์เอี่ยม เกวโร วัดลัดด่าน

ธรรมและพระวินัย จนอายุครบบวช (ประมาณ พ.ศ. ๒๔๒๒) จึงได้อุปสมบทที่วัดนี้ โดยมี พระอาจารย์เนตร วัดบ้านแหลม เมืองสมุทรสงคราม เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์เอี่ยม วัดลัดด่าน สมุทรสงคราม เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอาจารย์ภู วัดบางกะพ้อม เมืองสมุทรสงคราม เป็นพระอนุสาวนาจารย์ อุปสมบทแล้วได้เดินทางไปเรียนพระกรรมฐานกับพระอาจารย์รูปหนึ่ง (ไม่ปรากฏนาม) ซึ่งอยู่ที่เชิงเขา แขวงเมืองกาญจนบุรี เรียนอยู่ระยะหนึ่งจึงกลับมาอยู่วัดลัดด่านตามเดิม ต่อมาหลวงปู่ไขได้ออกธุดงค์ไปตามสำนักพระอาจารย์ต่างๆ ซึ่งอยู่ที่อำเภอโพธาราม เมืองราชบุรี และเมืองกาญจนบุรี จากนั้นได้กลับมาอยู่ที่วัดลัดด่านอีกระยะหนึ่ง จึงได้ออกธุดงค์ไปเรียนวิปัสสนากรรมฐานกับพระอาจารย์ในถ้ำที่เมืองกาญจนบุรีเป็นเวลาประมาณ ๖ ปี (ราว พ.ศ. ๒๔๒๓ - ๒๔๒๙)

หลวงพ่อกง วัดบางกะพ้อม

หลวงพ่อบ่าย วัดช่องลม

ตามประวัติกล่าวถึงเหตุการณ์ตอนนี้ว่า "ท่านเล่าว่า ระหว่างอยู่ในถ้ำนั้น ตกกลางคืนจะมี
 สิ่งสสารสัตว์ต่างๆ เข้ามานอนล้อมกอด พอเช้ามีตต่างคนต่างออกไปหากิน ส่วนท่านก็จะ
 ออกบิณฑบาตเป็นกิจวัตรประจำวัน (ท่านฉันคนเดียว) เมื่อท่านศึกษาอยู่ในถ้ำนั้นเป็น
 เวลานานพอสมควร เห็นว่าจะช่วยเหลือโลกได้บ้างแล้ว ท่านก็เดินธุดงค์ออกจากถ้ำไปในที่
 ต่าง ๆ โดยไม่ยอมขึ้นรถลงเรือ และไม่มีจุดหมายปลายทาง สุดแต่มีที่ไหนก็กางกลดนอนที่
 นั้น เข้าก็ออกเดินธุดงค์ต่อไป ในระหว่างทางมีราษฎรมาขอความช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นเรื่อง
 ไต เรื่องตกทุกข์ได้ยาก หรือเจ็บไข้ได้ป่วยหรือเป็นบ้าเสียจริต ท่านมีจิตเมตตาช่วยรักษาให้
 ตามที่อธิษฐานทุกคน"

หลวงปู่ไข่เดินธุดงค์อยู่ราว ๑๕ ปี (ประมาณ พ.ศ. ๒๔๒๙ - พ.ศ. ๒๔๔๔) เกียรติคุณของ
 หลวงปู่ไข่ได้เลื่องลือเข้ามาถึงกรุงเทพฯ จึงมีผู้นิมนต์มาอยู่ที่วัดบางยี่เรือ ฝั่งธนบุรี เป็นเวลา

รูปหล่อหลวงปู่ไข่ อินทสโร

๑ ปี จากนั้นหลวงปู่ไข่ก็ออกธุดงค์ไปตามป่าเขาลำเนาไพรอีกหลายปี ในที่สุดหลวงปู่ไข่ก็เดินทางเข้ามากรุงเทพฯ อีกครั้งหนึ่ง เข้าใจว่าคงราว ๆ พ.ศ. ๒๔๕๕ -พ.ศ. ๒๔๖๑

การเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ครั้งนี้ หลวงปู่ไข่ได้เลือกจำพรรษาอยู่ที่วัดเชิงเลน หรือวัดบพิตรพิมุขวรวิหาร ทั้งนี้เพราะที่วัดบพิตรพิมุขมีพระภิกษุน้อย และมีคณะกุฏิ ซึ่งใช้เป็นที่พักบิณฑบาต และบางครั้งก็มีชาวบ้านเข้ามาใช้เป็นที่พักอาศัยด้วย ดังนั้นคณะกุฏินี้จึงเป็นสถานที่เงียบ

สงบ ไม่มีใครมารบกวนมากนัก หลวงปู่ไข่จึงเข้ามาอยู่ที่คณะกุฎีในป่าช้าของวัดบพิตรพิมุข สมัยนั้นพระภิกษุรูปใดจะเข้ามาอยู่วัดก็ได้โดยเสรี ไม่ต้องมีบัตรและไม่มีใครตรวจตรา ไม่ต้องขออนุญาต เพียงแต่ถึงคราวเข้าปฐมิพรรษา ก็บอกกล่าวเจ้าอาวาสให้รับทราบ เพื่อจะได้จำพรรษาที่วัดนั้น และเมื่อหลวงปู่ไข่มาอยู่ที่วัดบพิตรพิมุขนั้น พระกวีวงศ์ (กระแจะ วสุตตโม ป.ธ.๔) เป็นเจ้าอาวาส

ในระหว่างที่หลวงปู่ไข่จำพรรษาอยู่ ณ วัดบพิตรมุข หลวงปู่ไข่ได้ปฏิบัติทางธรรมและสร้างการกุศลหลายประการ ได้แก่ สอนพระกรรมฐานแก่บรรพชิตและฆราวาส ช่วยอนุเคราะห์แก่ผู้เจ็บไข้ได้ทุกข์ บริจาคทรัพย์ส่วนตัว ชักชวนบรรดาศิษย์และผู้ที่ยืนเคยให้มาร่วมการทำบุญ เช่น สร้างพระพุทธรูปปฏิมา ซ่อมพระพุทธรูปของเก่าที่ชำรุดหักพังให้ดีขึ้น สร้างพระไตรปิฎก โดยหลวงปู่ไขลงมือจารใบลานด้วยตนเองบ้าง ให้ช่างจารขึ้นบ้าง ซ่อมแซมกุฎีที่ชำรุดทรุดโทรมให้ดีขึ้น สร้างกุฎีเป็นห้องแถวไม้ขึ้นอีกหลายกุฎี ทั้งได้สร้างถนน สระน้ำ ถึงรับน้ำฝน ขึ้นภายในบริเวณวัด สร้างแท่นสำหรับนั่งพักภายในคณะกุฎีให้เป็นที่สะดวกแก่พระภิกษุสามเณรที่อาศัยอยู่ในคณะนั้น เป็นต้น นอกจากนี้ยังปรากฏว่า เมื่อครั้งหลวงปู่ไข่จำพรรษาอยู่ตามหัวเมือง ก็ได้สร้างและปฏิสังขรณ์วัดต่าง ๆ มาแล้วหลายแห่ง

หลวงปู่ไข่เป็นผู้ที่ตั้งมั่นอยู่ในคุณพระรัตนตรัย มีจิตสุขุมเยือกเย็นประกอบด้วยเมตตากรุณา มีจริยาวัตรอัธยาศัยเรียบร้อย เคร่งครัดในทางสมาธิปฏิบัติ เป็นที่เคารพนับถือแก่บรรดาศิษย์และผู้ที่ยืนจักคุ้นเคยทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเป็นอันมาก หลวงปู่ไข่เป็นพระที่สมณะฝั่สันโดษ เจริญวิปัสสนากรรมฐานเป็นนิตยไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร บรรดาศิษย์ของหลวงปู่ไข่ได้ป่วยก็มาหา หลวงปู่ไข่ก็จะแนะนำให้ไปซื้อยามาเสกให้กิน เมื่อมีเวลว่างหลวงปู่ไข่ก็จะสร้างพระตะกรุด ธง และเหรียญออกแจกจ่ายแก่บรรดาศิษย์

ราว พ.ศ. ๒๔๗๐ หลวงปู่ไข่เตรียมบาตร กวด และย่าม เพื่อจะออกธุดงค์ แต่บรรดาศิษย์ทั้งที่เป็นข้าราชการ พ่อค้า ได้ปรึกษาหารือกันว่า หลวงปู่ไข่ชรามากแล้ว หากออกธุดงค์คราวนี้ไซ้คงจะไม่ได้กลับมาแน่ จึงได้นิมนต์ยับยั้งไว้ โดยขอให้หลวงปู่ไข้อยู่วิปัสสนากรรมฐานแก่บรรดาศิษย์ต่อไป หลวงปู่ไข่เริ่มอาพาธด้วยโรคชราตั้งแต่วันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ครั้นวันที่ ๑๖ มกราคมพ.ศ. ๒๔๗๕ เวลา ๑๓.๒๕ น. ก็ถึงแก่มรณภาพ

ก่อนเวลาที่จะมรณภาพ หลวงปู่ได้ข่มความทุกข์เวทนาอยู่ในเวลานั้น ให้หายไปได้ ประดุจบุคคลที่ไม่มีอาการเจ็บป่วยใด ๆ แล้วขอให้ศิษย์ที่พยาบาลอยู่ ประคองตัวให้ลุกขึ้นนั่ง และให้จุดธูปเทียนบูชาพระ เมื่อกระทำการมัสการบูชาพระเสร็จแล้ว ก็เจริญสมาธิสงบระงับจิตเจียบเป็นปกติอยู่ประมาณ ๑๕ นาที ก็หมดลมปราณ ถึงวาระสุดท้ายศิษย์ผู้คอยเฝ้าพยาบาลอยู่ จึงประคองตัวหลวงปู่ไข้ให้นอนลง รวมอายุได้ ๗๔ ปี พรรษา ๕๔ พรรษา

ตามปกติที่วัดบพิตรพิมุขไม่มีที่ประชุมเพลิงศพโดยเฉพาะ ด้วยเหตุนี้คณะสงฆ์เห็นว่า หลวงปู่ไข่ท่านเป็นพระเก่าแก่ของวัด และมีผู้เคารพนับถือมาก จึงขออนุญาตเป็นกรณีพิเศษเพื่อทำการประชุมเพลิงศพหลวงปู่ไข่ที่บริเวณกุฏิ กำหนดประชุมเพลิงในวันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ.๒๔๗๖ เวลา ๑๗.๐๐ น. (คือประมาณ ๑๐๐ วันหลังจากมรณภาพ สมัยนั้น วันขึ้นปีใหม่เป็นวันที่ ๑ เมษายน)

ในวันประชุมเพลิงศพ มีคนมาร่วมงานมากมาย ถึงกับล้นออกไปตามตรอกซอยและถนน พอถึงเวลาเคลื่อนศพเพื่อนำไปขึ้นเชิงตะกอน ทันใดนั่นเอง แผ่นดินบริเวณคณะได้เกิดไหวขึ้น คนตกใจถึงกับออกปากว่า อภินิหารของหลวงปู่มากเหลือเกินเมื่อประชุมเพลิง แล้วสัปเหร่อได้จัดการแปรธาตุเก็บอัฐิ บรรดาศิษย์เข้าขออัฐิของหลวงปู่ไปไว้บูชาเป็นจำนวนมาก

วัตถุมงคลของหลวงปู่ไข่ อินทสโร

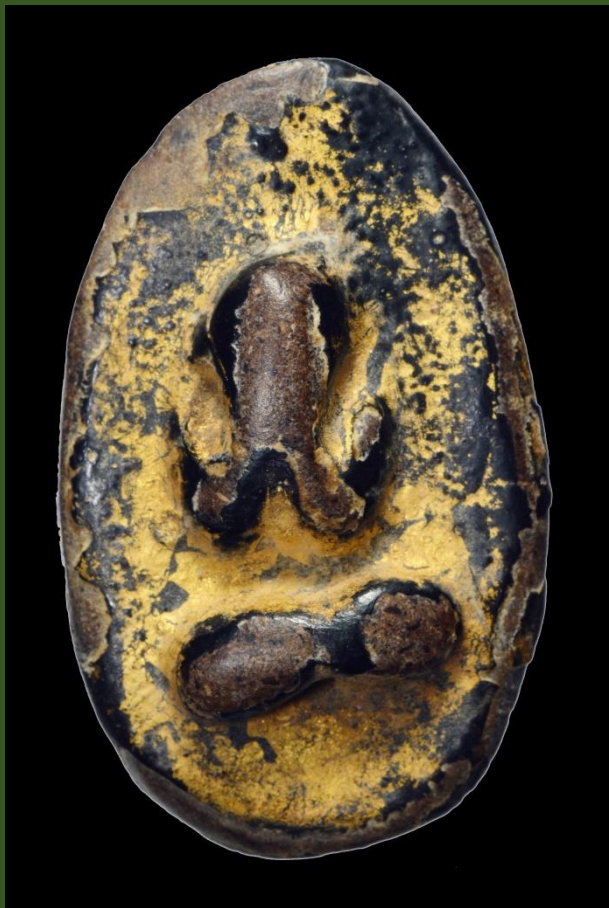
พระปิตตาหลวงปู่ไข่ วัดเชิงเลน เนื้อผงคลุกรัก ด้านหลังจาร สันนิษฐานว่า หลวงปู่ไข่
อินทสโร ท่านเริ่มสร้างมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2460

พระปิตตาหลวงปู่ไข่

<http://www.amuletheritage.com/p-3.html>

พระปิดตาหลวงปู่ไข่

<http://www.amuletheritage.com/p-3.html>

เหรียญหลวงปู่ไข่ วัดบพิตรพิมุข (วัดเชิงเลน) รุ่นแรก สร้างปี ๒๔๗๓ ในโอกาสทำบุญอายุครบ 6 รอบของหลวงปู่ไข่ ลักษณะเป็นเหรียญรูปไข่ ด้านหน้าเป็นรูปเหมือนหลวงปู่นั่งสมาธิเต็มองค์ ด้านหลังลายก้นหอย หรือ มีजार

เหรียญหลวงปู่ไข่ ปี ๒๔๗๓

<http://www.amuletheritage.com/p-8.html>

เหรียญหลวงปู่ไข่ สร้างปี ๒๔๗๓

เหรียญหลวงปู่ไข่ สร้างปี ๒๔๗๓ ในโอกาสทำบุญอายุครบ 6 รอบ

วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร (วัดเซิงเลน)

วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิด วรวิหาร ตั้งอยู่ที่เลขที่ ๒๖๖ ถนนจักรวรรดิ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

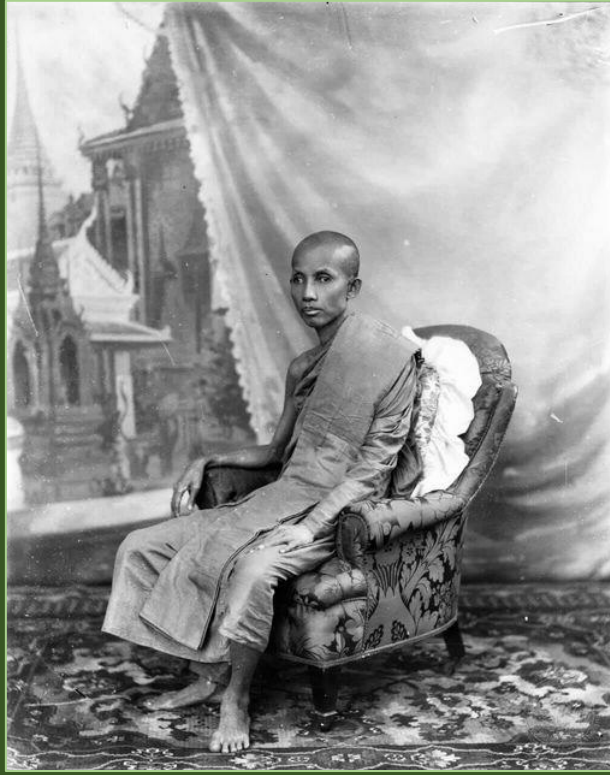
★ชื่อวัด : วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร มีชื่อเรียก ๒ อย่าง คือ

๑."วัดเซิงเลน" หรือ "วัดตีนเลน" เป็นชื่อที่เรียกมาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เลิกใช้เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ พระราชทานนามวัดใหม่ว่า “วัดบพิตรพิมุข”

๒."วัดบพิตรพิมุข" เป็นนามที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ เมื่อราว พ.ศ. ๒๓๒๘ ในคราวสมโภชพระนคร และสมโภชวัดพระแก้ว (วัดพระศรีรัตนศาสดาราม)

ชื่อวัดบพิตรพิมุขวรวิหารนั้น ทั้งในอดีตและปัจจุบันมีผู้เข้าใจและเขียนสับสนหลายอย่าง เช่น “บพิตรภิมุข” บ้าง “บพิตรพิมุข” บ้าง “บพิตรพิมุข” บ้าง “มงคลภิมุข” บ้าง แต่ชื่อที่ถูกต้องนั้น คือ “วัดบพิตรพิมุข” เพราะถือข้อยุติตามพระมติของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส

★สถานที่ตั้ง : วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๒๖๖ ถนนจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐ ติดคลองโอ่งอ่างฝั่งตะวันออก ตอนใต้ที่จะจรดแม่น้ำเจ้าพระยา บนเนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๖๔ ตารางวา

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส

(12 เมษายน พ.ศ. 2403 - 2 สิงหาคม พ.ศ. 2464)

เป็นสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก พระองค์ที่ 10 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

เสด็จสถิต ณ วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร

วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร มีอาณาเขตติดต่อกับสถานที่ใกล้เคียงต่อไปนี้

ทิศเหนือ จรดซอยบพิตรพิมุข

ทิศตะวันออก จรดถนนจักรวรรดิ

ทิศใต้ จรดถนนทรงวาด และสะพานพระปกเกล้า

ทิศตะวันตก จรดคลองโอ่งอ่าง

★ความเป็นมาของวัด : วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร เดิมเป็นวัดราชภูรนามว่า “วัดเชิงเลน” เป็นวัดโบราณสันนิษฐานว่า มีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ไม่ปรากฏนามผู้สร้าง ดังความปรากฏในตำนานพระอารามว่า วัดบพิตรพิมุข อยู่ในคลองโองอ่างฝั่งใต้ เดิมชื่อ วัดดินเลนฤา วัดเชิงเลน เป็นวัดโบราณ กรมพระราชวังหลัง ทรงสถาปนาใหม่ในรัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิสังขรณ์ และรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงปฏิสังขรณ์ด้วย

ตามหลักฐานตำนานพระอารามข้างต้น แสดงว่าวัดนี้สร้างขึ้นก่อนตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ แต่จะสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ไต และใครเป็นผู้สร้างนั้นไม่ปรากฏ เพราะตำนานของวัดนี้ค่อนข้างจะหายากและโบราณวัตถุสถานที่จะแสดงถึงอายุการสร้างวัดก็ไม่ปรากฏ เมื่อไม่มีหลักฐานอย่างอื่นมาลบล้างก็ต้องถือเอาตามตำนานพระอารามนี้ไปก่อน มีผู้ตั้งข้อสันนิษฐานว่าน่าจะสร้างขึ้นระหว่าง พ.ศ. ๒๒๓๑ – ๒๓๒๕ โดยมีเหตุผลประกอบการพิจารณาดังนี้

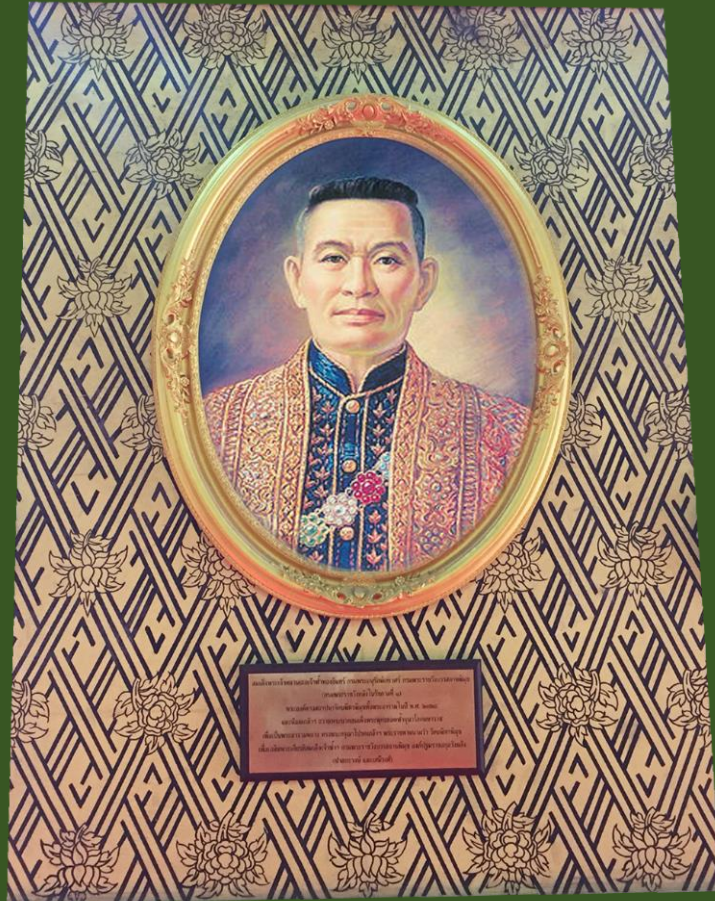
ในแผนที่ป้อมเมืองธนบุรี ที่เมอซิเออร์วอลสันต์เดสเวอร์เกนส์ นายทหารช่างฝรั่งผู้รักษาป้อมนั้นได้เขียนไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๒๓๑ (ต้นแผ่นดินสมเด็จพระเพทราชา) (พิมพ์ที่กรมแผนที่ทหารเมื่อ พ.ศ.๒๔๗๗) ได้แสดงที่ตั้งป้อมวิชัยนทร์ (ป้อมแก้ว) (ได้รื้อเสียเมื่อรัชการที่ ๑) ซึ่งอยู่บริเวณที่เป็นโรงเรียนราชินีล่างในปัจจุบัน ป้อมวิชัยประสิทธิ์ (ป้อมทับทิม) ซึ่งตั้งอยู่ปากคลองบางหลวงฝั่งเหนือวัดแจ้ง (เปลี่ยนชื่อเป็น วัดอรุณราชวรารามในรัชกาลที่ ๒) และวัดเลียบ (เปลี่ยนชื่อเป็นวัดราชบูรณะ ในรัชกาลที่๑) ไว้อย่างชัดเจน แต่ใกล้ ๆ กับวัดเลียบไม่มีร่องรอยใด ๆ ให้เห็นว่าจะมีวัดที่จะกลายมาเป็นวัดบพิตรพิมุขในขณะนี้ได้เลย แต่จะกำหนดได้บ้างว่าวัดบพิตรพิมุขนี้คงจะสร้างขึ้นหลังจากแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. ๒๒๓๑) จะหลังจากนั้นเมื่อไรนั้นยังไม่พบหลักฐาน เพราะเรื่องราวเกี่ยวกับวัดนี้เพ่งได้

รัชกาลที่ ๑

ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนเป็นครั้งแรกในพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ ความเป็นมาของวัดบพิตรพิมุขวรวิหาร จึงกำหนดได้ตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ตามพงศาวดารดังกล่าว ดังนี้

รัชกาลที่๑ สมเด็จพระเจ้าหลานเธอเจ้าฟ้ากรมพระอนุรักษ์เทเวศร์ กรมพระราชวังบวรสถานพิมุข หรือเรียก สั้น ๆ ว่า “กรมพระราชวังหลัง” ได้ทรงปฏิสังขรณ์วัดเชิงเลน ตามที่ปรากฏในตำนานพระอารามหลวงว่า “วัดตีนเลน หรือ วัดเชิงเลน เป็นวัดโบราณ กรมพระราชวังหลัง ทรงสถาปนาใหม่ในรัชกาลที่ ๑” จึงพอสันนิษฐานได้ว่าวัดบพิตรพิมุขวรวิหารสร้างขึ้นในระหว่าง พ.ศ.๒๒๓๑ ถึง พ.ศ.๒๓๒๕ ตามหลักฐานพงศาวดารปรากฏว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงรับเชิญจากราชากรและประชาชนให้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติในกรุงธนบุรีแล้ว พระองค์มีพระราชดำริว่า พื้นที่ฝั่งตะวันออกของเมืองธนบุรีเป็นชัยภูมิดีกว่าฝั่งตะวันตก จึงโปรดให้เตรียมสร้างพระนครใหม่ขึ้นบนฝั่ง

ภาพสมเด็จพระเจ้าหลานเธอ เจ้าฟ้ากรมพระอนุรักษ์เทเวศร์ ที่ผนังพระอุโบสถ วัดบพิตรพิมุข

ตระวันออก ในชั้นแรกทรงสร้างพระราชนิเวศน์มณฑลสถานด้วยไม้ล้อมด้วยไม้และล้อมด้วย
รั้วระเนียดไม้ไว้อีกชั้นหนึ่ง เมื่อแล้วเสร็จได้เสด็จพระราชดำเนินข้ามฟากมาประทับพระราช
มณฑลใหม่และทรงกระทำพระราชพิธีปราบดาภิเษกสถาปนาแผ่นดินฝั่งซ้ายของเมือง
ธนบุรีขึ้นเป็นกรุงเทพมหานครในต้นปี พ.ศ. ๒๓๒๕

แต่พระราชพิธีปราบดาภิเษกที่ได้ทำในปี พ.ศ. ๒๓๒๕ นั้น เป็นเพียงแต่พิธีสังเขปยังไม่
สมบูรณ์ต้องตามตำรา จำต้องมีพระราชพิธีบรมราชาภิเษก อันเป็นพระราชพิธีเสด็จเสวยราช
สมบัติของพระเจ้าแผ่นดินเต็มตามแบบแผนแห่งโบราณราชประเพณี จะได้เป็นพระ
เกียรติยศ และเป็นสวัสดิมงคลแก่บ้านเมืองภายหน้าอีกด้วย เนื่องจากการก่อสร้างพระนคร

อันเป็นงานใหญ่ต้องใช้แรงคนและวัสดุก่อสร้างมาก เพื่อต้องการให้การสร้างสำเร็จลงได้โดยความเรียบร้อยและรวดเร็วทันสถานการณ์ของประเทศจึงโปรดให้เกณฑ์คนมาจากประเทศราชต่างๆ เข้ามาเป็นแรงงานและทรงแบ่งหน้าที่ก่อสร้างต่างๆ ออก พระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางผู้ใหญ่เป็นแม่กองรับเอางานไปควบคุม และเร่งรัดการก่อสร้างให้สำเร็จลุล่วงไปตามพระราชประสงค์เรื่องเหล่านี้ จึงปรากฏในพระราชพงศาวดารว่า ในปี พ.ศ. ๒๓๒๖ โปรดให้รื้อป้อมวิชัยนทร์ และกำแพงเมืองธนบุรีข้างตะวันออกเสียแล้วขยายพระนครให้กว้างไปกว่าเดิม เกณฑ์เขมร ๑๐,๐๐๐ คนเข้ามาขุดคลองคู พระนครด้านตะวันออก ตั้งแต่บางลำภูตลอดมาจนออกแม่น้ำข้างใต้วัดสามปลื้ม ยาว ๘๕ เส้น ๑๓ วา กว้าง ๑๐ ศอก ลึก ๕ ศอก พระราชทานชื่อว่า “คลองรอบกรุง” ด้านแม่น้ำตั้งแต่ปากคลองรอบกรุงข้างใต้ไปจนปากคลองข้างเหนือ ยาว ๙๑ เส้น ๑๖ วา รวมทางน้ำรอบพระนคร ๑๗๗ เส้น ๙ วา

งานด้านอื่นๆ เช่น การจัดสร้างกำแพงและป้อมพระราชวัง วัดพระแก้วและการปฏิสังขรณ์วัดต่างๆ ในบริเวณพระนครก็ได้ลงมือเร่งทำไปด้วยพร้อมๆ กัน การขุดคลองรอบกรุงเฉพาะในบริเวณที่เป็นปากคลองรอบกรุงด้านใต้ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเลนตลอดริมแม่น้ำเจ้าพระยานั้น มีพระราชวงศ์ผู้ใหญ่ทรงรับหน้าที่บูรณะวัดต่างๆ พร้อมกันอยู่ ๒-๓ วัดคือ

วัดเลียบ สมเด็จพระเจ้าหลานเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์ทรงบูรณะโดยมีพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงอุปการะด้วยเป็นวัดใหญ่อยู่ในกำแพงพระนครเสร็จแล้วพระราชทานนามว่า “วัดราชบูรณะ”

วัดตีนเลนหรือวัดเชิงเลน สมเด็จพระเจ้าหลานเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงอนุรักษ์เทเวศร์ (ภายหลังได้ทรงพระกรุณาโปรดฯ เลื่อนขึ้นเป็น “กรมพระอนุรักษ์เทเวศร์” ดำรงพระเกียรติยศในที่ **กรมพระราชวังบวรสถานพิมุข** เมื่อรบพม่าในภาคเหนือชนะ ปลาย พ.ศ. ๒๓๒๘) ทรงบูรณะปฏิสังขรณ์ และได้รับพระราชทานนามว่า “วัดบพิตรพิมุข” เพื่อเป็นพระเกียรติแด่กรมพระราชวังหลังพระองค์นั้น

อย่างไรก็ตามการปฏิสังขรณ์วัดบพิตรพิมุขรววิหาร**ในรัชกาลที่ ๑** โดยสมเด็จพระเจ้าหลานเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงอนุรักษ์เทเวศร์นั้น แม้จะไม่มีรายละเอียดว่าได้บูรณะปฏิสังขรณ์อะไรบ้างแต่ก็พอสันนิษฐานได้ว่า น่าจะทรงกระทำอะไรที่ใหญ่โตไม่ได้ คงจะสร้างศาลาการเปรียญ กุฏิสงฆ์และสิ่งอื่น ๆ ด้วยเครื่องมือ ส่วนพระอุโบสถและพระวิหารอาจบุรณะของเก่าไว้ที่หนึ่งก่อน หากจะสร้างขึ้นใหม่ด้วยอิฐหรือปูนทั้งหมดคงจะไม่ทันการณ์ในขณะนั้น เพราะอิฐและปูนหายาก เนื่องจากต้องนำมาใช้ในการสร้างพระนคร และพระราชวังที่สำคัญกว่าก็ยังไม่เพียงพออยู่แล้ว ถึงกับต้องรื้อกำแพงรอบกรุงเก่าใช้อิฐมาใช้ ฉะนั้น จึงปรากฏว่าถาวรวัตถุที่ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ครั้งนั้นอยู่ได้ไม่นาน ต้องรื้อแก้ไขและสร้างใหม่ทั้งหมดในรัชกาลที่ ๓

ในรัชกาลที่ ๒ วัดบพิตรพิมุขรววิหารมีการก่อสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์ไม่มากนัก ทั้งมีเหตุการณ์ที่น่าเศร้ามาพัวพันกับวัดบพิตรพิมุขรววิหารอยู่เรื่องหนึ่ง คือ เนื่องจากเป็นวัดที่ตั้งอยู่นอกกำแพงพระนครอย่างเดียวกับวัดสระเกศ บริเวณวัดบพิตรพิมุขรววิหารส่วนหนึ่งจึงกลายเป็นสถานที่เฝ้าพนักิจศพของชาวพระนคร ตามบันทึกในพระราชพงศาวดารรัชการที่ ๒ ที่กล่าวไว้ว่า

รัชการที่ ๒

รัชกาลที่ ๓

รัชกาลที่ ๔

"ในคราวเกิดอหิวาตกโรคระบาดไปทั่วพระนครในปีมะโรง พ.ศ.๒๓๖๒ นั้น มีคนล้มตายเป็นจำนวนมากจนกระทั่งเผาและฝังไม่ทัน วัดบพิตรพิมุขวรวิหารนี้เป็นวัดหนึ่งที่ชาวบ้านหามศพมากองสุมกันเป็นจำนวนมากตามป่าช้าและศาลาติน รวากับกองฟืนเพื่อรอการเผาว่าสังเวชใจยิ่งนัก"

ในรัชกาลที่ ๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รื้อเสนาสนะและถาวรวัตถุที่เป็นเครื่องไม้แล้วสร้างขึ้นใหม่ด้วยการก่ออิฐถือปูนทั้งหมด เพราะของเก่าชำรุดทรุดโทรมลงเป็นส่วนมาก เนื่องจากสร้างไว้ด้วยไม้ แม้แต่พระพุทธรูปพระประธานในพระอุโบสถก็สันนิษฐานว่า ได้ปั้นขึ้นใหม่เช่นเดียวกัน สิ่งก่อสร้างขึ้นในรัชกาลนี้ที่เหลือมาถึงทุกวันนี้คือ

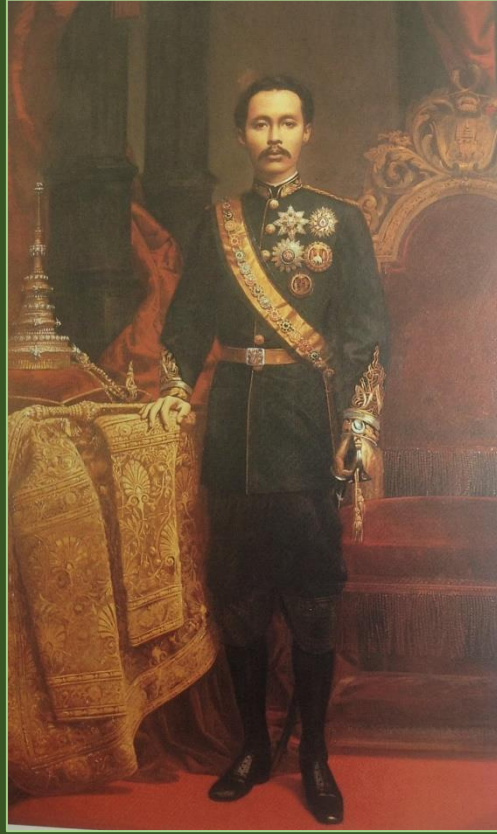
๑. พระอุโบสถ
๒. พระวิหาร
๓. พระเจดีย์ด้านทิศตะวันตกของพระอุโบสถ
๔. หอระฆัง ๒ หลัง
๕. กุฏิคณะแก่งจীন ชุด ๘ หลัง (คณะ ๑)

ในรัชกาลที่ ๔ มีการสร้างกุฏิตำหนัก (ปัจจุบันผู้ฟังมาก วัดจึงรื้อออกแล้วสร้างคณะ ๒ ขึ้นแทน) กุฏิหมู่นี้มี ๔ หลังรวมทั้งหอไตร เป็นกุฏิทรงไทยก่ออิฐฉาบปูนมุงกระเบื้องดินเผา สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในรัชกาลนี้เพื่อเป็นกุฏิเจ้าอาวาสในสมัยหม่อมเจ้าพระญาณวรารักษ์ (รอง) ทรงครองวัด ด้วยเหตุนี้จึงเรียกกุฏิหมู่นี้ว่า “กุฏิตำหนัก”

อีกอย่างหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ ๓ และ สมัยรัชกาลที่ ๔ บริเวณคลองหลังวัดบพิตรพิมุข วรวิหารยังเป็นตลาดขายสรรพสินค้าทั้งสดและแห้ง ภายในคลองเต็มไปด้วยเรือขนถ่ายสินค้า ขึ้นลงดังโคลง **สุนทรภู่** บทหนึ่งได้พรรณนาไว้ในนิราศสุพรรณ ฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๔ ว่า

เชิงเลนเปนตลาดสร้าง	หลักเรือ
โอง่างบ้างอัดเกลื่อ	เกลื่อนกลุ่ม
หลักล่องช่องเล็กเหลื่อ	ลำบาก ยากเฮ
ออกแม่น้ำอำถุ้ม	ถ้ำองสองยาม ฯ

ตามโคลงนี้ทำให้วาดภาพได้ว่า ในสมัยนั้นปากคลองโอง่างอาจอยู่ลึกเข้ามามากกว่าปัจจุบันนี้ เขตวัดด้านตะวันตกได้จรดริมแม่น้ำและตามริมน้ำส่วนมากเป็นเลนตลอดจรดวัด และตลาดตั้งอยู่บริเวณนั้น จึงได้ชื่อว่า “วัดตีนเลน” หรือ “วัดเชิงเลน” แต่ในปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้สร้างเขื่อนคอนกรีตตามริมคลองโอง่างทั้งสองฝั่ง เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีถนนเรียบริมคลองกันระหว่างวัดกับคลองโอง่างอีกชั้นหนึ่ง

รัชกาลที่ ๕

ในรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงบูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่อีกครั้งหนึ่ง แต่ไม่ได้กล่าวรายละเอียดว่าได้ปฏิสังขรณ์อะไรบ้าง สันนิษฐานว่า คงเป็นการบูรณะของเก่าที่ได้สร้างและปฏิสังขรณ์ไว้ในรัชกาลที่ ๓ ซึ่งชำรุดทรุดโทรมลงไปให้ดีขึ้นเหมือนเดิม ในคราวเดียวกันนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดฯ ให้สร้างพลับพลาเครื่องไม้สักขึ้นไว้บริเวณวัดริมคลองโอ่งอ่างด้านหลังวัด หนึ่งหลังที่หน้าบันด้านริมคลองโอ่งอ่างประดิษฐานพระราชลัญจกร “ตราอาร์ม”* แกะสลักด้วยไม้สักหน้าบันด้านทิศเหนือและทิศใต้แกะสลักเป็นรูปพระราช

*ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสวกเอก หม่อมเจ้าประวิข ชุมสาย พระโอรสในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าชุมสาย กรมขุนราชสีหวิกรม ผูกตราประจำประเทศขึ้นเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๑๖ โดยอิงกับหลักการผูกตราของทางยุโรปที่เรียกกันว่า Heraldry (หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช เคยแปลคำนี้ลงในหนังสือเรื่อง ฝรั่งเศส คักดินา เอาไว้ว่า “มุทราศาสตร์”) ตรานี้เรียกกันโดยทั่วไปว่า ตราแผ่นดินหรือตราอาร์ม

พระราชลัญจกรที่หน้าบันพลับพลาเครื่องไม้สัก

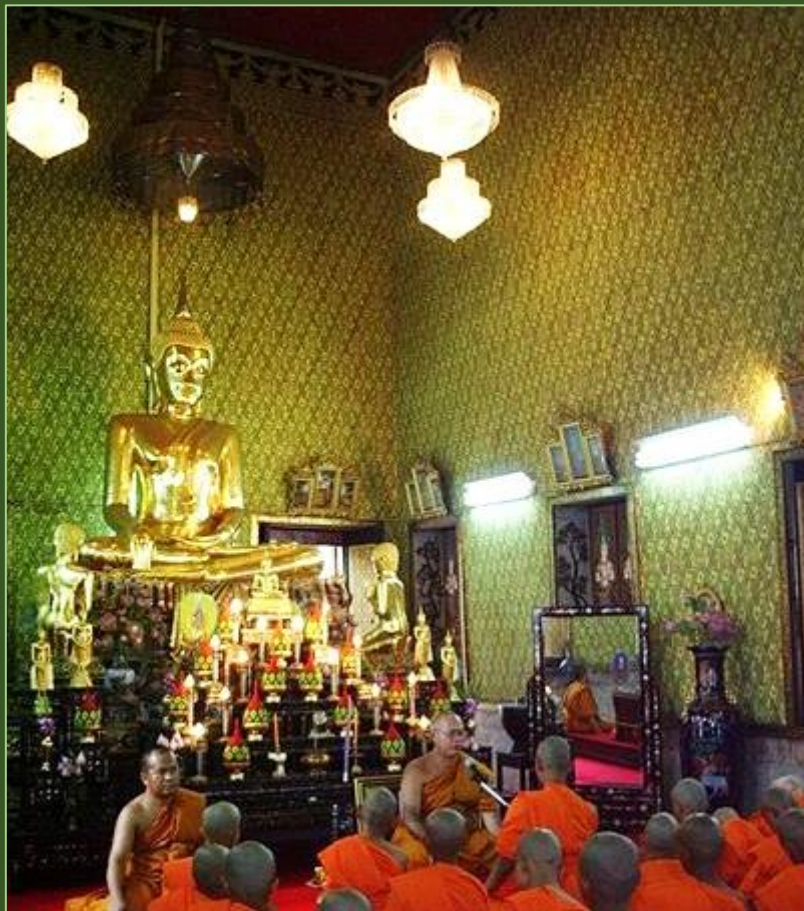
ลัญจกรพระมหาพิชัยมงกุฎอยู่บนพาน มีราชสีห์ถวายเป็นพุ่มกระหนาบอยู่สองข้าง สันนิษฐานว่าพลับพลาฯ นี้ทรงโปรดให้สร้าง ขึ้นเพื่อเสด็จฯ ถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร จากหลักฐานปรากฏว่าเสด็จฯ ถวายผ้าพระกฐิน ณ พระอารามแห่งนี้ติดต่อกันหลายปี และเนื่องจากพระอารามนี้ตั้งอยู่ริมคลองโอ่งอ่างซึ่งเดิมเป็นเลนอยู่ส่วนมาก จึงทรงโปรดให้สร้างขึ้นเพื่อรับเสด็จ ฯ จากหลักฐานภาพถ่ายเดิมปรากฏว่ามีถนนคอนกรีตทอดยาวจากพลับพลา รับเสด็จ มาถึงทางเข้าเขตพุทธาวาส พลับพลารับเสด็จฯ จึงแสดงถึงความสำคัญของพระอารามนี้ในครั้งนั้น

★สถานที่สำคัญภายในวัด

๑. พระอุโบสถ

สถาปัตยกรรม ลักษณะเป็นอาคารทรงไทยชั้นเดียวก่ออิฐถือปูน ยกพื้นสูง มีเสายาวนอก โดยรอบระหว่างเสาและผนังมีระเบียงเดินได้รอบ หลังคาทรงไทยซ้อนสองชั้นมุงกระเบื้องเคลือบดินเผา ช่อฟ้าใบระกาประดับกระจกลีทอง ชุ่มประตุน้ำต่างเป็นลวดลายปูนปั้นรูปดอกเบญจมาศปิดทองประดับกระจกลี ผนังระหว่างชุมประตูด้านทิศตะวันออกเดิมมีรูปพระพุทธรูป ปัจจุบันสร้างพระพุทธรูปปางลีลาประดิษฐานบนแท่นแทนบานประตูและหน้าต่างเขียนลายรดน้ำ ผนังภายในทั้งสี่ด้านเขียนลายประแจเงินประดับดอกไม้ ล่างบนพื้นสีเหลืองทอง ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปพระประธาน พร้อมด้วยพระอัครสาวก

นอกจากนี้มีภาพเขียนอันทรงคุณค่า คือ

๑. ภาพพระภิกษุพิจารณากรรมฐานต่อหน้าซากศพ (อสุภกรรมฐาน) เขียนลงบนแผ่นไม้สัก เข้ากรอบรูปไข่จำนวน ๑๐ ภาพ แขนงอยู่ที่ผนังระหว่างช่องหน้าต่างแต่ละช่อง

๒. ภาพเขียนเรื่องพุทธประวัติ เขียนลงบนแผ่นไม้สักเข้ากรอบไม้สลักลวดลายงดงามกรอบ เป็นชุด ๆ ละ ๓ ภาพ จำนวน ๑๔ ชุด อยู่เหนือกรอบประตูหน้าต่างทุกช่อง

โบสถ์มาตั้งอยู่ภายในซุ้มปูนปั้นศิลปะแบบราชนิยมสมัยรัชการที่ ๓ ตั้งอยู่รอบพระอุโบสถ
จำนวน ๘ ซุ้ม ปัจจุบันพระอุโบสถวัดบพิตรพิมุขวรวิหารเป็นสถานที่ทำวัตรเช้า-เย็น
ประจำวัน ทำสังฆกรรม เช่น อุโบสถกรรม อุปสมบทกรรม เป็นที่ประชุมฟังธรรมของอุบาสก
อุบาสิกาในวันธรรมสวนะและประกอบพิธีกรรมในวัน สำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ
วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และ วันมาฆบูชา

๒. พระวิหาร

พระวิหารตั้งขวางพระอุโบสถด้านตะวันออก ยกพื้นสูง ๒ ชั้น สูงกว่าพระอุโบสถ หลังคาทรงไทยซ้อนสองชั้น เสาอยู่ข้างนอกเหมือนพระอุโบสถ มีประตูด้านข้างสองช่องคือด้านทิศตะวันออก และด้านทิศตะวันตก ตรงกับหน้าพระอุโบสถ ชும்ประตูหน้าต่างเป็นปูนปั้นรูปดอกเบญจมาศเช่นเดียวกับพระอุโบสถผนังด้านใน ทาด้วยฝุ่นแดงเขียนลายดอกไม้ร่วงภายในมีพระพุทธรูปปูนปั้น จำนวน ๖ องค์ ประดิษฐานอยู่บนแท่นชุกชี (เดิมประดิษฐานอยู่ด้านเหนือ ๓ องค์ และด้านใต้ ๓ องค์ ปัจจุบันทางวัดได้ย้ายมาประดิษฐานรวมกันไว้ด้านทิศใต้เพื่อใช้พื้นที่ได้มากขึ้น) กับมีพระพุทธรูปศิลาปางสมาธิสมัยทวารวดีขนาดย่อมประดิษฐานอยู่ด้วย (ปัจจุบันได้ย้ายไปประดิษฐานไว้ในที่ปลอดภัย) พระพุทธรูปแบบนี้เคยพบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหลายแห่ง

พระพุทธรูปศิลาปางสมาธิสมัยทวาราวดี

๓. พระเจดีย์ทรงลังกา

ลักษณะเป็นเจดีย์ทรงกลม สูง ๑๒- ๑๘ เมตรตั้งอยู่ด้านทิศตะวันตกหลังพระอุโบสถกล่าวกันว่าภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

๔. ระเบียงพระวิหารคด

ลักษณะ เป็นอาคารชั้นเดียวยาวรูปตัวยู กว้าง ๕ เมตร ทิศตะวันออกมีจตุรมุขเป็นต้นประตูทางเข้าออกด้านถนนจักรวรรดิ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะสมัยสุโขทัย จำนวน ๔๘ องค์

ปัจจุบันระเบียงพระวิหารคดเป็นสถานที่ศึกษาและปฏิบัติธรรมของพระภิกษุสามเณร และพุทธศาสนิกชนทั่วไป

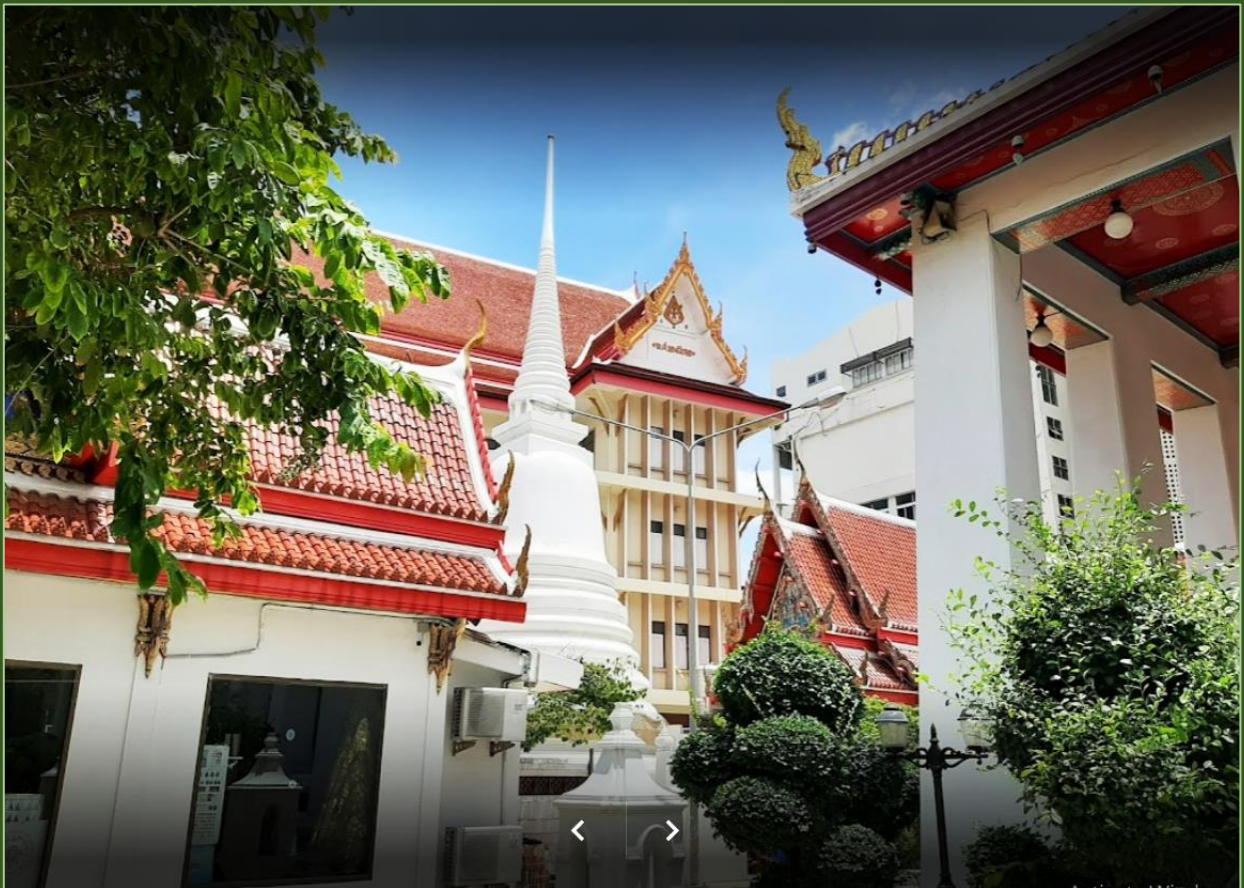
๕. ศาลาการเปรียญ

ลักษณะ เป็นอาคารทรงไทย ๒ ชั้น หลังคามุขลดสองชั้นมุงด้วยกระเบื้องเคลือบประดับช่อฟ้าใบระกาหางหงษ์มีชาน เดินโดยรอบ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ ปัจจุบันศาลาการเปรียญ เป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลของพุทธศาสนิกชนทั่วไป ดังนี้ ชั้นบน เป็นสถานที่บำเพ็ญกุศล ส่วนชั้นล่าง เป็นสถานที่ถวายภัตตาหารเพลพระภิกษุสามเณรประจำทุกวัน

๒. โรงเรียนพระปริยัติธรรม

ลักษณะ เป็นอาคารทรงไทย ๓ ชั้น หลังคามุงด้วยกระเบื้องเคลือบประดับใบระกา กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๓๐ เมตร สร้างโดยบุตรธิดาของคุณแม่อิมจิตต์ ถาวรธนสาร และครอบครัวถาวรธนสาร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ ปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม เป็นสถานที่ศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและบาลีของพระภิกษุสามเณรทั่วไป ในวัดบพิตรพิมุข และวัดอื่น ๆ เป็นสถานที่สอบบาลีสนามหลวงชั้น ประโยค ๔ ฝั่งธนบุรี นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่อบรมเยาวชนในบางโอกาส

๗. พลับพลารับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่๕)

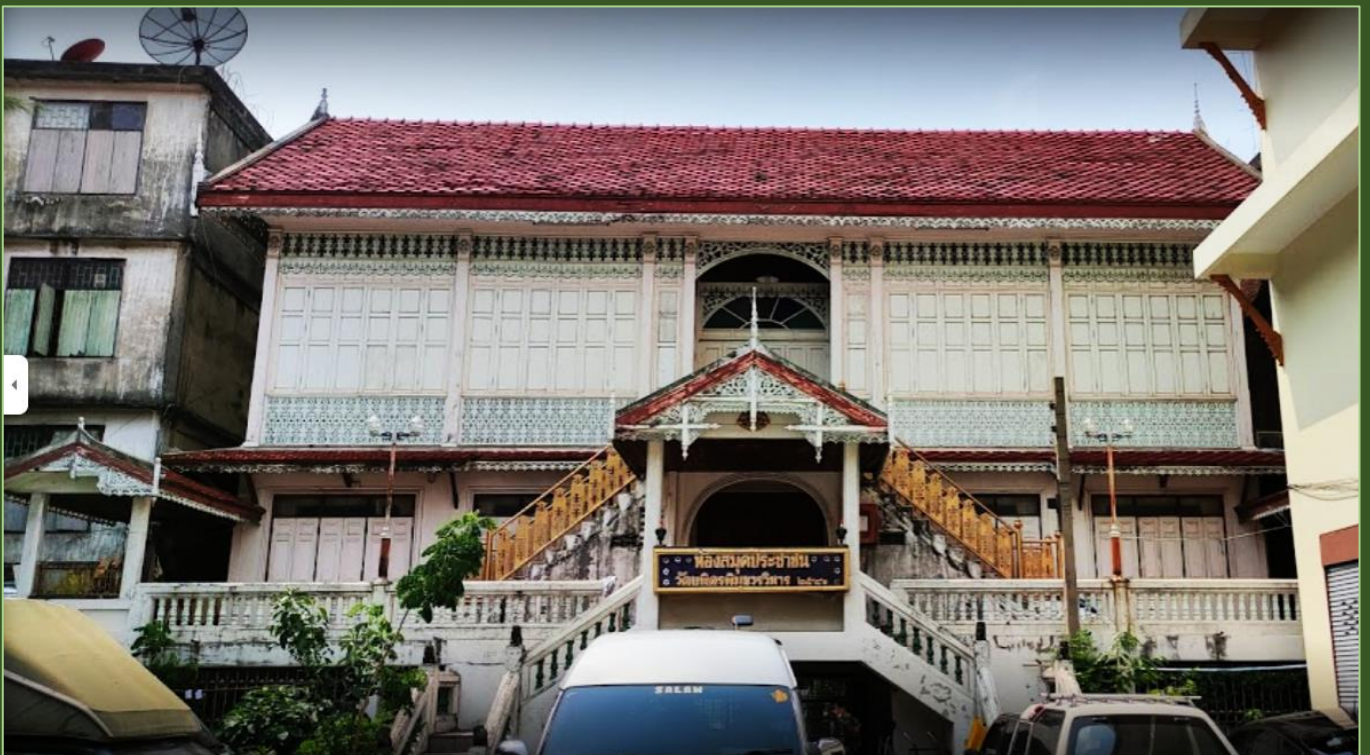
ลักษณะเป็นอาคาร ๓ ชั้น หลังคามุงกระเบื้องสี ชั้นบนเป็นไม้ทั้งหมด ชั้นสองเป็นคอนกรีต มีชานโดยรอบ ปัจจุบันพลับพลารับเสด็จฯ แบ่งประโยชน์ใช้สอย ดังนี้

ชั้นที่ ๑ เป็นห้องเอนกประสงค์

ชั้นที่ ๒ เป็นหอสมุดวัดบพิตรพิมุข เป็นที่ศึกษาหาความรู้วิชาการด้าน

พระพุทธศาสนา

ชั้นที่ ๓ เป็นพิพิธภัณฑ์ เก็บรักษาโบราณวัตถุต่างๆ ที่สำคัญของวัด

๘. กุฏิเก้งจิ้น

กุฏิเก้งจิ้น เรียกว่า “คณะตันจันทร” ที่เรียกเช่นนั้นเพราะมีตันจันทรปลูกอยู่กลางหมู่กุฏิต้นหนึ่ง (ปัจจุบันเป็นคณะ ๑) กุฏิกลุ่มนี้เป็นของเก่าเข้าใจว่าสร้างในรัชกาลที่ ๓ ซึ่งกำลังนิยมศิลปะแบบจีนกันทั่วไป ได้รับคำบอกกล่าวว่า พระยาโชฎีกะราชเศรษฐี สร้างถวาย ถ้าเป็นพระยาโชฎีกะราชเศรษฐีเจ้ากรมฝ่ายซ้ายในรัชกาลที่ ๓ จริงก็ต้องมีชื่อเดิมว่า “ทองดี”

แต่เดิมนั้นสร้างเป็นแบบจีนทั้งหมด เมื่อเกิดผูกพัน จึงซ่อมใหม่ในภายหลังจึงให้เปลี่ยนแปลงใช้แบบไทยเข้าไปปนบ้างบางส่วน แต่เครื่องบนยังคงแสดงให้เห็นถึงการเข้าไปตามแบบจีนอยู่อย่างชัดเจน ซึ่งสมควรจะได้มีการรักษาไว้นานๆ

๙. กุฏิสงฆ์ทรงไทย ๒ ชั้น จำนวน ๕ หลัง ได้แก่

กุฏิคณะ ๒ ลักษณะเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น รูปตัวแอล หลังคาทรงไทย มุงกระเบื้องเคลือบ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙

กุฏิคณะ ๓ ลักษณะเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้นเช่นเดียวกับคณะ ๒ แต่มุงเป็นอาคารรูปตัวยู สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗

กุฏิคณะ ๔ และ คณะ ๕ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น หลังคามุงกระเบื้องเคลือบลักษณะเดียวกับคณะ ๒

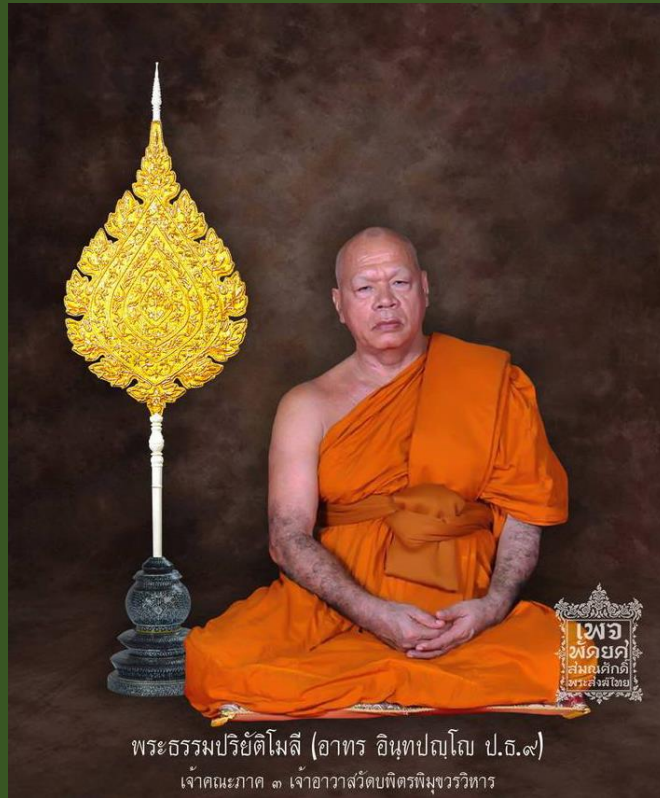
กุฏิคณะ ๖ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น รูปตัวแอล เช่นเดียวกับกุฏิคณะ ๒

๑๐. วิหารหลวงปู่ไข่ อินทสโร

ภายในประดิษฐานพระพุทธรูป และรูปเคารพพระอริยสงฆ์ เช่น สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด และหลวงปู่ไข่ อินทสโร

พระธรรมปริยัติโมลี (อาทร อินฺทปญฺโญ ป.ธ.๙)
เจ้าคณะภาค ๓ เจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุขวรวิหาร

ลำดับรายนามเจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุขวรวิหาร

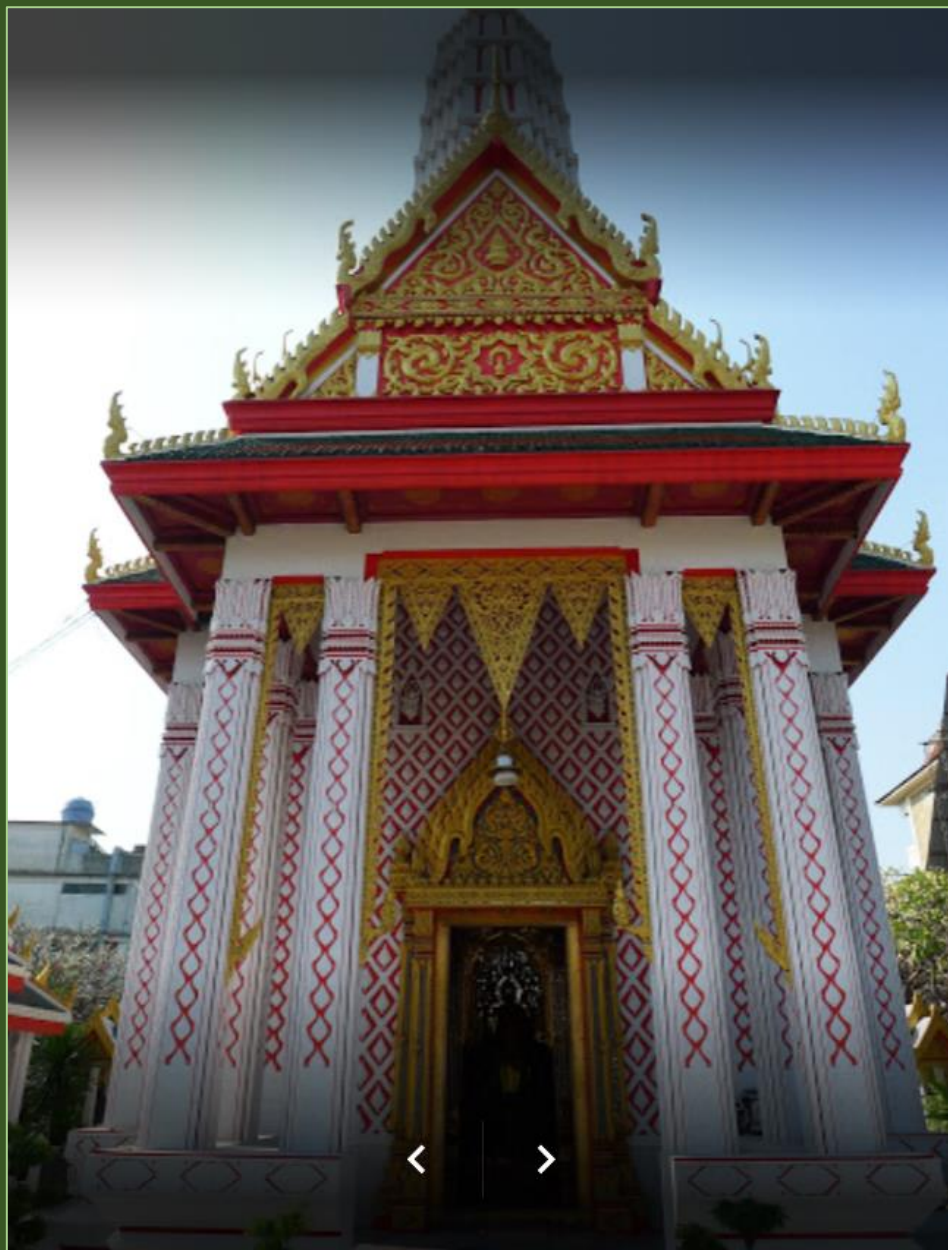
พระกวีวงศ์ (กระแจะ วสุตฺตโม ป.ธ.๔)		เจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุข
พระธรรมปิฎก (น่วม จนฺทสุวณฺโณ ป.ธ.๕)		เจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุข
สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์* (ฤทธิ ธมฺมสิริ ป.ธ.๕)		เจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุข
พระธรรมดิลก (อิม จนฺทสิริ ป.ธ.๔)	พ.ศ.๒๔๔๓	เจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุข
พระสุทธิพงศ์มุนี (พงศ์ พุทฺธสโร ป.ธ.๓)	พ.ศ.๒๔๙๐	รักษาการเจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุข
พระสุทธิพงศ์มุนี (พงศ์ พุทฺธสโร ป.ธ.๓)	พ.ศ.๒๔๙๒	เจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุข
พระสิรินันทมุนี (สนั่น ถาวโร ป.ธ.๖)	พ.ศ.๒๕๐๑	ผู้รักษาการเจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุข
พระสิรินันทมุนี (สนั่น ถาวโร ป.ธ.๖)	พ.ศ.๒๕๐๒-๒๕๒๐	เจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุข
พระเทพมุนี (ธีร์ มหาธีโร ป.ธ.๖)	พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๓๗	เจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุข
พระธรรมปริยัติโมลี (อาทร อินฺทปญฺโญ ป.ธ.๙)	พ.ศ.๒๕๓๗-	เจ้าอาวาสวัดบพิตรพิมุข

*เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร พ.ศ.2444-2456

ภาพปูนียวัตถุและสิ่งก่อสร้างที่งดงาม
ภายใน วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร (วัดเชิงเลน)

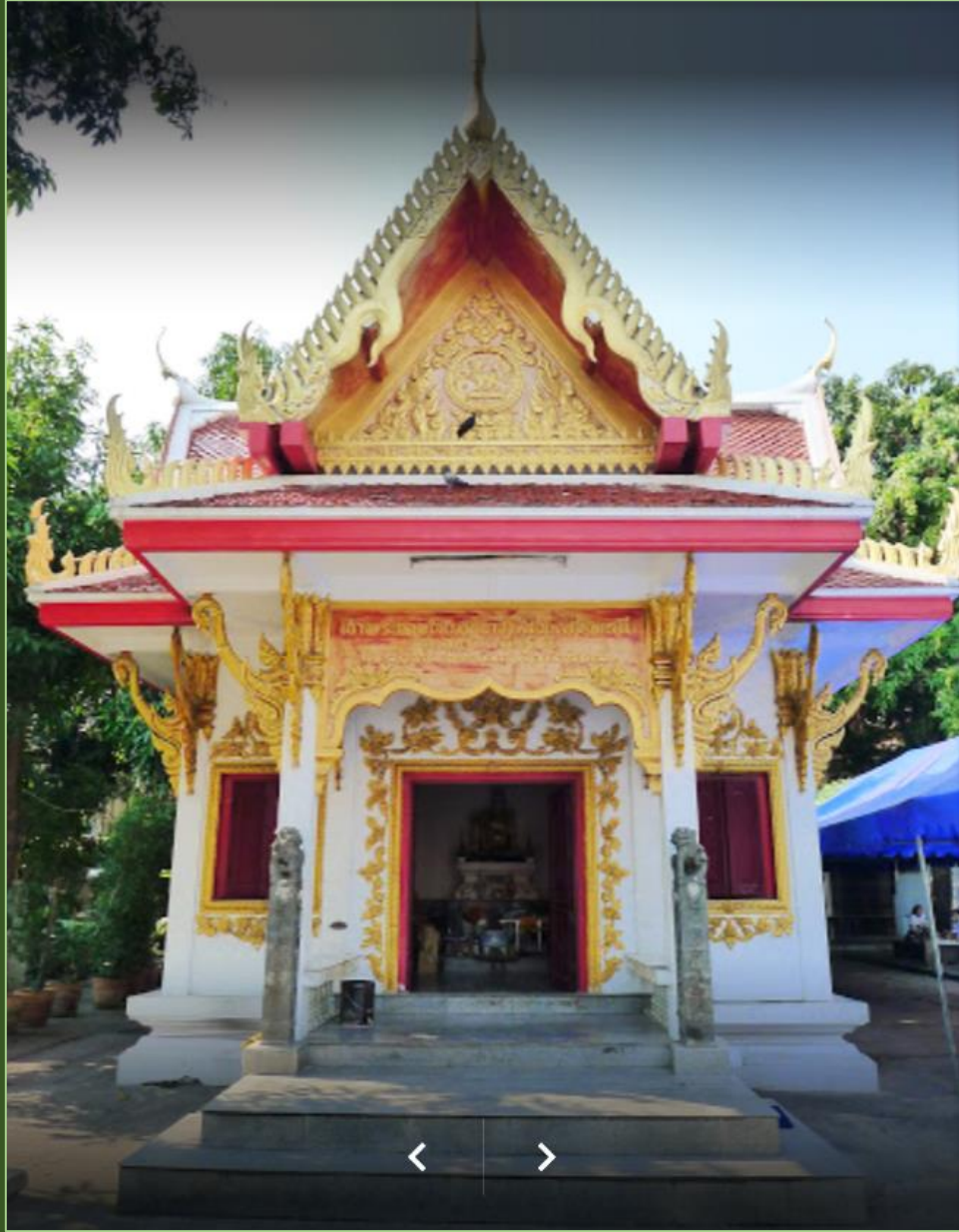

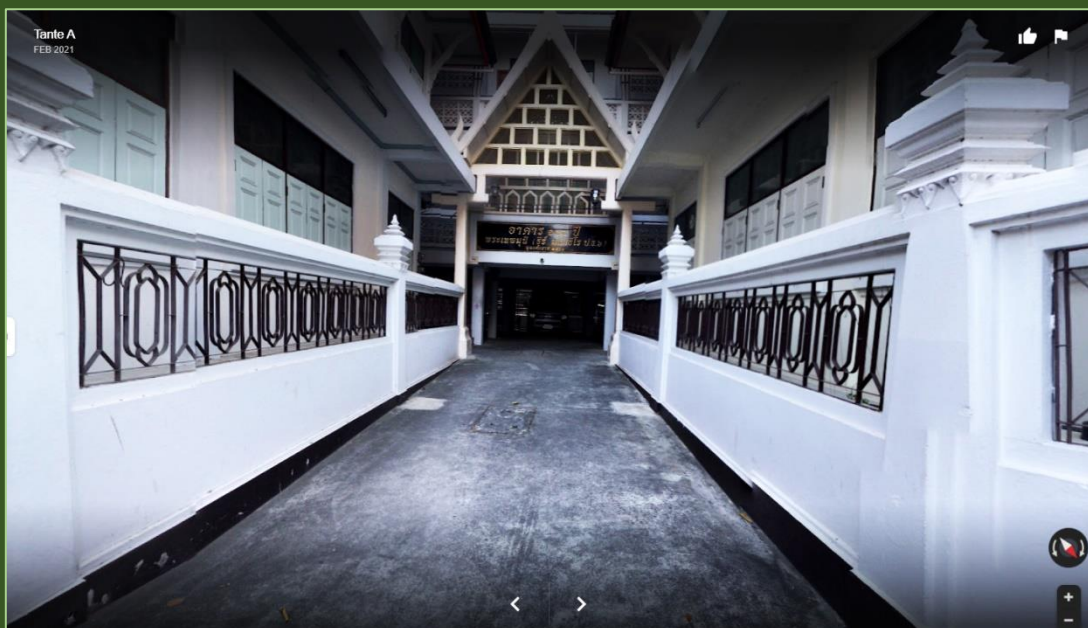

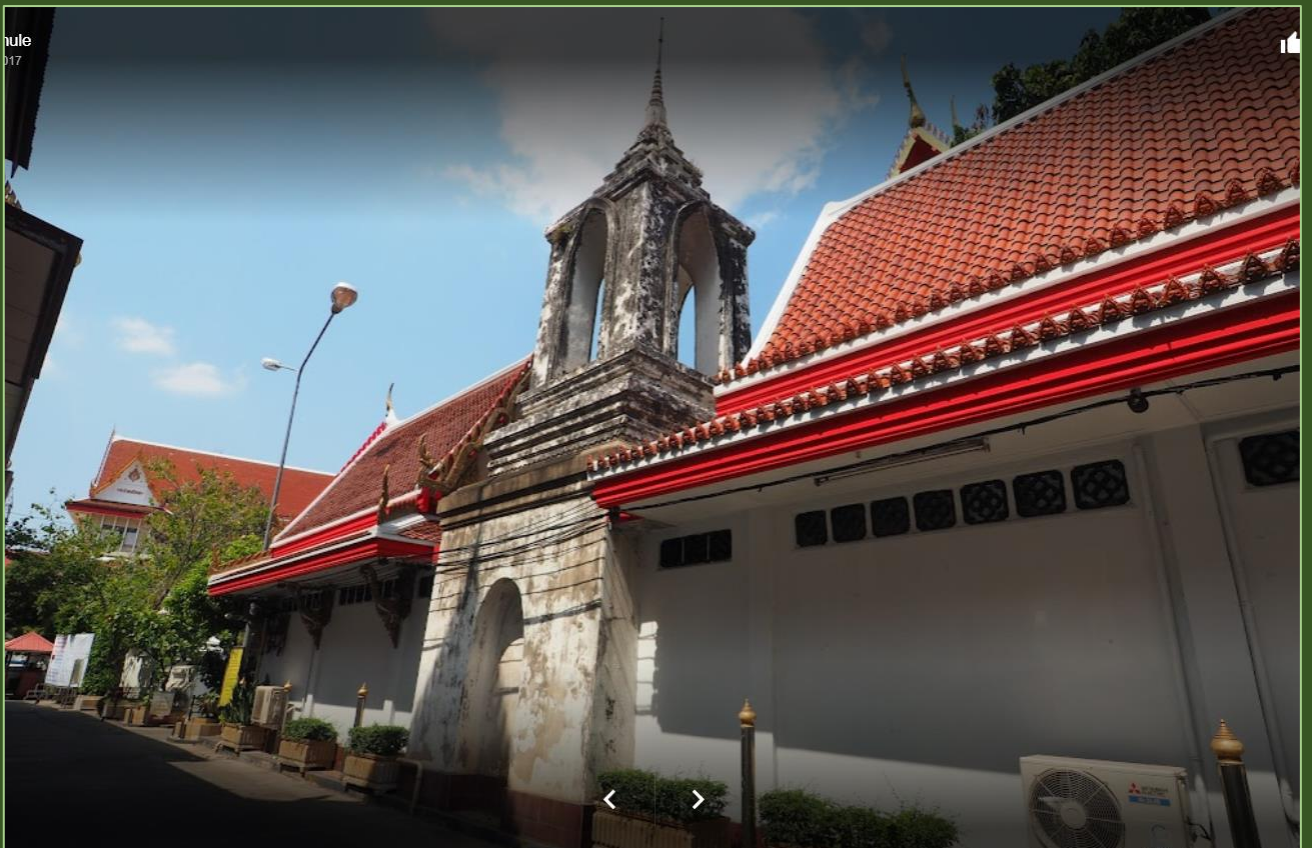

วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร

WAT BOPHITPHIMUK WORAWIHARN

เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร เดิมเป็นวัดราษฎร์ เป็นวัดโบราณ มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เรียกว่า วัดสน หรือ วัดรัตน เนื่องจากวัดตั้งอยู่ริมแม่น้ำชีดเป็นดินเลน ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๑ ประมาณปี พ.ศ. ๒๒๒๖ กรมพระราชวังบวรสถานพิมุข ทรงปฏิสังขรณ์และสถาปนาใหม่ทั้งพระอาราม ได้รับพระราชทานนามจากรัชกาลที่ ๑ ว่า วัดบพิตรพิมุข ในสมัยรัชกาลที่ ๒ เมื่อครั้งพม่าโค่นระบอบ ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านได้พากันศพนากลับมาไว้ที่วัดและจัดเป็นจำนวนเท่า ต่อมาในรัชกาลที่ ๑ ได้ทรงปฏิสังขรณ์ใหม่ โดยได้ริ้วอาคารไม้หลังเก่าออก และสร้างใหม่ด้วยอิฐและปูน จนมาถึงสมัยรัชกาลที่ ๔ ทรงปฏิสังขรณ์อีกครั้ง โดยได้ขุดลอกน้ำในสระ หลังพระอุโบสถไม้เก่า มีลายสักพระราชนิพนธ์คาถาว่า เป็นรูป พระมหาพิชัยมงกุฏ บนพานมีราชสีห์กับทศสิงห์ ภายในวัดมี กุฏิจำนวนมาก แบบไทยและแบบจีน

THIS IS A SECOND GRADE ROYAL TEMPLE OF BODHIWAT. FORMERLY WAS AN ANCIENT CHAM TEMPLE WHICH WAS BUILT SINCE AYUTTHAYA PERIOD. NAMED WAT LAMOR NEXT CHENG LAH. DUE TO THE TEMPLE LOCATED BY THE BANK OF THE RIVER WHICH THE AREA WAS FLOODED OF LAKE SLUGS. IN THE REIGN OF KING RAMA I, ARCH PRIEST MATCHAKANDORWON SATJAN PHRAHAT RENOVATED THE ENTIRE TEMPLE, AND THE KING NAMED IT WAT BOPHIT PHIMUK. IN THE REIGN OF KING RAMA II, THE INFLECTION OF CHOLERA KILLED A LOT OF PEOPLE AND THEIR DEAD BODIES WERE PUED AT THE TEMPLE'S GRAVEYARD. IN KING RAMA III'S REIGN, THE WOOD ARCHITECTURES WERE DEMOLISHED AND REPLACED BY MASONRY. LATER ON, KING RAMA IV HAD THE TEMPLE RESTORED AGAIN AND A TEAK WOODEN PAUWLOH WAS BUILT WITH DESIGN OF THE KING'S EMBLEM, A ROYAL CROWN OF PEDISTAL, FRAY GUARDED BY GYTHICAL ANIMALS, ETC. ALL APPEAR ON FRONT AND SIDE FRONTAGE OF THE PAUWLOH. THE MONAST'S RESIDENCES ARE THE COMBINATION OF THAI AND CHINESE STYLES.

ที่มา : จากหนังสือ วัดบพิตรพิมุขวรวิหาร ประวัติและ เกียรติคุณหลวงปู่ไข่ อินทสโร,
พิมพ์ครั้งแรก, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย , ๒๕๔๒.

Dharma-Gateway, <http://www.dharma-gateway.com/monk/> ,
ประวัติหลวงปู่ไข่ อินทสโร.

Watbopitpimuk , <https://watbopitpimuk.com/history.php> ,
ความเป็นมาของวัดบพิตรพิมุข วรวิหาร.

วัดบพิตรพิมุข วรวิหาร, <https://th.foursquare.com/> , วัดบพิตรพิมุข วรวิหาร.
พระสังฆาธิการ, <https://sanghatikan.com/> , วัดบพิตรพิมุข วรวิหาร.

Watthai, <https://sites.google.com/site/allthaitemple/> ,วัดบพิตรพิมุข
วรวิหาร(วัดเชิงเลน).

DhammaThai, <http://www.dhammathai.org/watthai/> , วัดบพิตรพิมุข
วรวิหาร.

ชนินทร์ ฝ่องสวัสดิ์, <https://goodlifeupdate.com/> , ชวนไหว้พระ-ทำบุญ
สักการะ หลวงปู่ไข่ – วัดบพิตรพิมุข , ๒๓ June ๒๐๑๘.

บอลแม่กลอง, <https://www.facebook.com/385753631776562/> ,เรื่องเล่า
ตำนานหลวงปู่เอี่ยม เถวโร วัดปากลัด(วัดลัดด่าน) ต.คลองเขิน อ.เมือง
จ.สมุทรสงคราม, โพสต์ 19 ธันวาคม พ.ศ.2561.

Pra-Maeklong, <https://www.pra-maeklong.com/> , ประวัติและวัตถุมงคล
หลวงปู่เอี่ยม เถวโร วัดปากลัด(วัดลัดด่าน) พระเกจิยุคเก่าของเมือง
แม่กลอง, โพสต์ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2563.

กองเทคโนโลยีสารสนเทศ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า,
<https://www2.crma.ac.th/arm/> ,ความเป็นมาของตราอาร์ม
สยามประเทศ.

Google, <https://www.google.co.th/maps/> , ภาพวัดบพิตรพิมุข วรวิหาร.

amuletheritage.com